

Vývoj čistiarenskej legislatívy za posledných 20 rokov a čo nás ešte čaká?

**20 rokov čistenia odpadových vôd na Slovensku
Výstavisko Expo Center, a. s. v Trenčíne**

Ing. Anna Gaálová, MŽP SR, sekcia vôd

Krátky exkurz do minulosti

- r. 1426 – Žigmund Luxemburský, ochrana proti povodniam
- zákon č. 93/1869 r. z. ktorý sa týka ustanovení o práve vodnom
- Za prvý vodný zákon považujeme článok 23/1885 a jeho novelu z roku 1913, kedy boli zavedené vodné družstvá */regulačné a zátopové družstvá, melioračné družstvá/*
- zákon č. 11/1955 Zb. o vodnom hospodárstve – *s povrchovými a podzemnými vodami treba plánovite hospodáriť technicky aj ekonomicky najvhodnejšími prostriedkami a spôsobmi tak, aby sa udržala rovnováha medzi kapacitou vodných zdrojov a potrebou vody a aby sa zachoval vyhovujúci stupeň čistoty*

Vládne nariadenie č. 70/1956 Zb., ktorým sa vykonával zákon č. 11/1955 Zb. o vodnom hospodárstve /§ 16 čistenie odp. vôd/

... Na čistenie a zneškodňovanie odpadových vôd musia užívatelia vody vybudovať všetky zariadenia potrebné na to, aby do vodných tokov, nádrží alebo podzemných vôd sa vypúšťala vyčistená a zneškodnená voda. Pri budovaní týchto zariadení musia užívatelia dbať na hospodárne využitie hodnotných látok obsiahnutých v odpadových vodách. Vybudované zariadenia musia užívatelia vody udržiavať v prevádzke a v riadnom stave a zdokonaľovať ich podľa vývoja čistiacej techniky. Dokiaľ sa nevybudujú dokonalejšie zariadenia na čistenie alebo iné zneškodnenie odpadových vôd, musia byť doterajšie zariadenia, pokiaľ nimi možno dosiahnuť hoci len čiastočné vyčistenie odpadových vôd, v prevádzke a riadne obsluhované. Kde dosiaľ sa nevybudovali také zariadenia, je užívateľ vody povinný vykonať aspoň opatrenie na zníženie znečistenia podľa pokynu odboru pre vodné hospodárstvo...

Nedávna minulosť a takmer 30 – ročná éra zákona č. 138/1973 Zb. o vodách /vodný zákon/

- § 22 ods. 1: Za odpadové vody sa považujú vody použité v sídliskách, obciach, domoch, závodoch, zdravotníckych zariadeniach a v iných objektoch a zariadeniach, pokiaľ po použití majú zmenenú akosť (zloženie alebo teplotu), ako aj iné vody z nich odtekajúce, pokiaľ môžu ohroziť akosť povrchových alebo podzemných vôd.
- § 23 ods. 1: Kto vypúšťa odpadové vody alebo zvláštne vody do povrchových alebo podzemných vôd, je povinný dbať, aby sa akosť povrchových alebo podzemných vôd neohrozila alebo nezhoršila. Za tým účelom je povinný zabezpečovať najmä zneškodňovanie vypúšťaných vôd spôsobom zodpovedajúcim súčasnému stavu technického pokroku.

Nariadenia vlády Slovenskej socialistickej republiky, ktorým sa ustanovujú ukazovatele prípustného stupňa znečistenia vôd

- NV č. 30/1975 Zb. § 2 ods. 1: Ukazovatele sa vzťahujú na množstvo látok v recipiente po zmiešaní s odpadovými alebo zvláštnymi vodami. Vplyv vypúšťaných odpadových alebo zvláštnych vôd v recipiente sa zisťuje prepočtom z hodnôt týchto vôd na pomery v recipiente tak, že sa ráta so skutočným objemom vody v recipiente, ktorý sa pri vodných tokoch nahrádza 355-dňovým prietokom. (Iba 4 strany textu)
- NV č. 242/1993 Z. z. § 2 ods. 1: Ukazovatele uvedené v prílohe 1 (celkove 3 prílohy a celý text 9 strán) tohto nariadenia sa vzťahujú na koncentráciu látok vo vypúšťaných odpadových vodách alebo zvláštnych vodách a sú záväzné pre vodohospodárske orgány pri povoľovaní vypúšťania odpadových vôd alebo zvláštnych vôd do povrchových vôd

- **Zákon č. 184/2002 Z. z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon)**
- **Nariadenie vlády SR č. 491/2002 Z. z. ktorým sa ustanovujú kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd – týmto nariadením sa ustanovujú:**
  - a) *Požiadavky na kvalitu povrchovej vody a kvalitatívne ciele povrchovej vody určenej na odber pre pitnú vodu, vody určenej na závlahy a vody vhodnej pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb a rozsah monitorovania týchto vôd*
  - b) *Limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd vypúšťaných do povrchových vôd alebo do podzemných vôd, osobitne na ich vypúšťanie v citlivých oblastiach*
  - c) *Limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia priemyselných odpadových vôd obsahujúcich škodlivé látky a obzvlášť škodlivé látky, vypúšťaných do povrchových vôd*
  - d) *Požiadavky na vypúšťanie odpadových vôd z odľahčovacích objektov a z povrchového odtoku*

RÁMCOVÁ SMERNICA O VODE

- **Smernica 2000/60/ES Európskeho parlamentu a Rady z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva (Rámcová smernica o vode, RSV), je základným právnym predpisom, ktorý vytvára podmienky na všestrannú ochranu vôd, vrátane vodných a suchozemských ekosystémov.**
- **V Slovenskej republike sa stala právne záväznou vstupom do Európskej únie 1. mája 2004. Slovensko sa týmto aktom zaviazalo presadiť na svojom území spoločnú vodnú politiku, ktorej legislatívny rámec vytvára RSV. Smernica bola transponovaná do **zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon).****

Kombinovaný prístup k bodovým a difúznym zdrojom znečistenia

- 1. Členské štáty zabezpečia, aby bolo každé vypúšťanie do povrchových vôd regulované podľa kombinovaného prístupu
- 2. Členské štáty zabezpečia ustanovenie alebo vykonávanie regulácie emisií na základe najlepších dostupných techník (BAT), alebo príslušných limitných hodnôt emisií, alebo v prípade difúzných vplyvov, regulácií, vrátane ak je to účelné, aj najlepších environmentálnych postupov stanovených v:
  - — Smernici Rady č. 96/61/ES z 24. septembra 1996 o integrovanej prevencii a kontrole znečistenia,
  - — Smernici Rady č. 91/271/EHS z 21. mája 1991 o čistení komunálnych odpadových vôd,
  - — Smernici Rady č. 91/676/EHS 12. decembra 1991 o ochrane vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov,
  - — smerniciach prijatých v zmysle článku 16 tejto smernice,

Schválené dokumenty

Plány manažmentu povodí Dunaja a Visly, ktoré obsahujú plány manažmentu čiastkových povodí

Vodný plán Slovenska (program opatrení), 2016-2021

Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií

Vodný zákon

§ 5

Environmentálne ciele

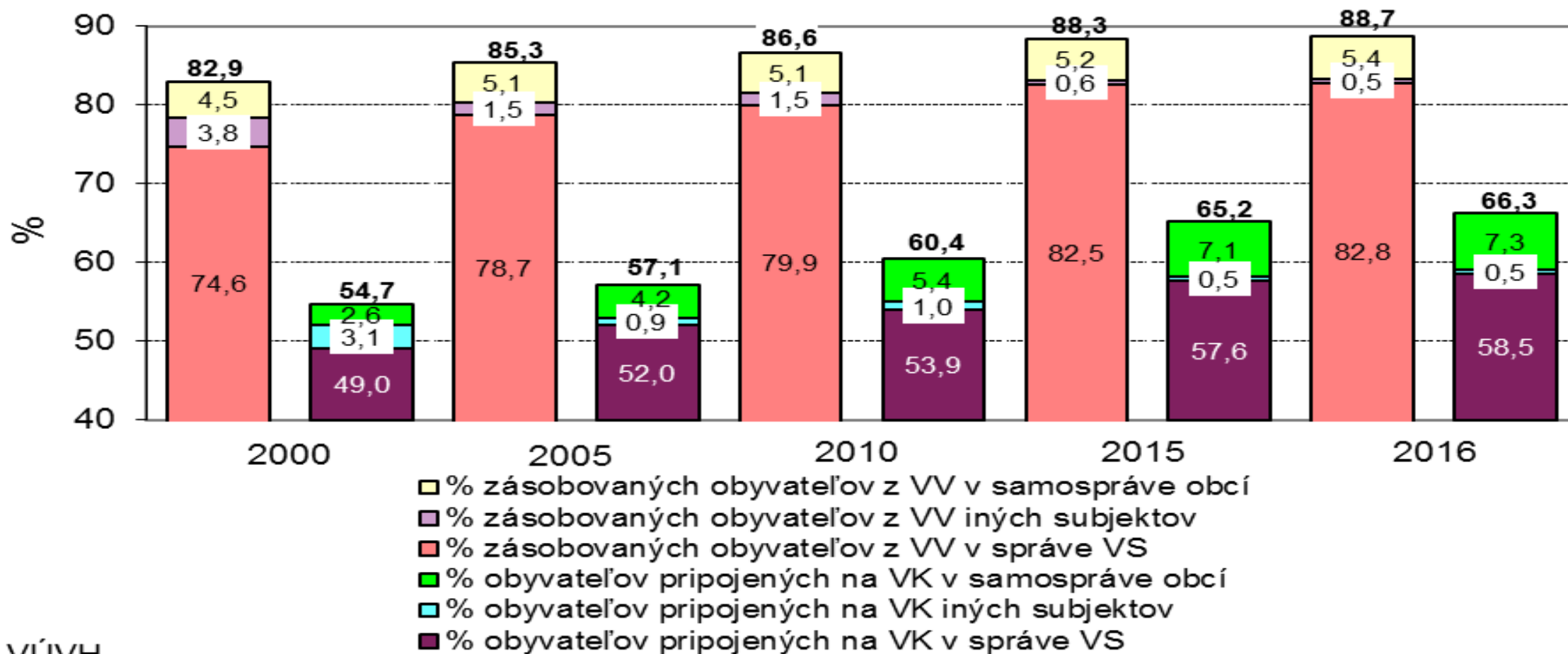
- Na zabezpečenie ochrany vôd a jej trvalo udržateľného využívania sa určujú environmentálne ciele pre:
  - útvary povrchových vôd,
  - útvary podzemných vôd,
  - chránené územia

(územia s povrchovou vodou určenou na odber pre pitnú vodu, územia s vodou určenou na kúpanie, územia s povrchovou vodou vhodnou pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb, chránené vodohospodárske oblasti, ochranné pásma vodárenských zdrojov, referenčné lokality, citlivé oblasti, zraniteľné oblasti, chránené územia a ich ochranné pásma podľa osobitného predpisu)

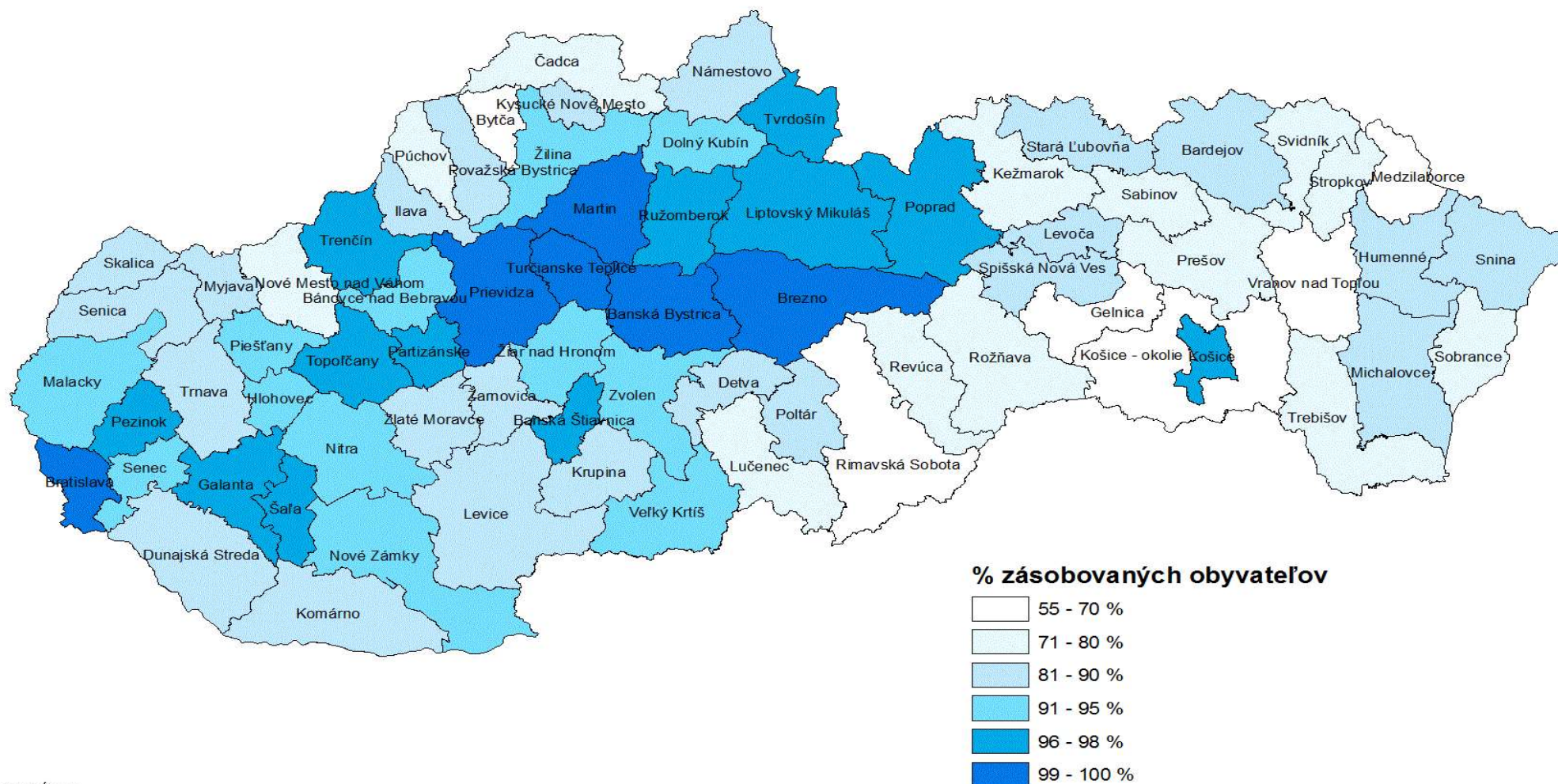
VZ - Vypúšťanie odpadových vôd a osobitných vôd do povrchových vôd § 36 ods. 6

V aglomeráciách od 2 000 do 10 000 EO, ktoré nemajú vybudovanú verejnú kanalizáciu, a v aglomeráciách menších ako 2 000 EO obyvateľov, v ktorých je vybudovaná verejná kanalizácia bez primeraného čistenia, sa zabezpečí vypúšťanie komunálnych odpadových vôd do 31. decembra 2015 a v aglomeráciách nad 10 000 EO do 31. decembra 2010 podľa Národného programu Slovenskej republiky pre vykonávanie smernice Rady 91/271/EHS o čistení komunálnych odpadových vôd v znení smernice Komisie [98/15/ES](#), nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) [1882/2003](#) a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1137/2008.

Porovnanie % zásobovaných obyvateľov z verejných vodovodov (VV) a % obyvateľov bývajúcich v domoch pripojených na verejnú kanalizáciu (VK)

Podiel obyvateľov zásobovaných z verejných vodovodov v roku 2016

VZ - Vypúšťanie odpadových vôd a osobitných vôd do povrchových vôd § 36 ods. 1, 2

- Komunálne odpadové vody pred ich vypúšťaním do povrchových vôd alebo podzemných vôd musia prejsť čistením, ktorým sa zabezpečia požadované limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia týchto vypúšťaných vôd v závislosti od veľkosti zdroja znečistenia
- Komunálne odpadové vody, ktoré vznikajú v aglomeráciách nad 2 000 EO, sa musia odvádzať a prejsť čistením len verejnou kanalizáciou. Tam, kde výstavba verejnej kanalizácie nepredstavuje prínos pre životné prostredie alebo vyžaduje neprimerane vysoké náklady, možno použiť individuálne systémy alebo iné primerané systémy, ktorými sa dosiahne rovnaká úroveň ochrany životného prostredia ako pri odvádzaní odpadových vôd verejnou kanalizáciou. Takýmito systémami sú najmä vodotesné žumpy alebo malé čistiarne odpadových vôd.

VZ - Vypúšťanie odpadových vôd a osobitných vôd do povrchových vôd § 36 ods. 3

Nakladanie s komunálnymi odpadovými vodami, ktoré vznikajú v aglomeráciách menších ako 2 000 ekvivalentných obyvateľov, ktoré nemajú vybudovanú verejnú kanalizáciu bez primeraného čistenia alebo v riedko osídlených oblastiach mimo aglomerácií možno okrem verejnej kanalizácie riešiť aj individuálnymi systémami alebo inými primeranými systémami, ktorými sú najmä vodotesné žumpy a pre riedko osídlené oblasti aj malé čistiarne odpadových vôd s primeraným čistením tak, aby sa dosiahli environmentálne ciele pre povrchové vody a podzemné vody. Pri nakladaní s odpadovými vodami akumulovanými vo vodotesných žumpách sa postupuje podľa osobitného predpisu,^{46b)} pričom tieto musia byť zneškodňované v čistiarni odpadových vôd.

VZ - Vypúšťanie odpadových vôd a osobitných vôd do povrchových vôd § 36 ods. 4

- Povolenie na stavbu iného primeraného systému alebo individuálneho systému možno vydať len na dobu určitú. V lokalitách, kde je vybudovaná a uvedená do prevádzky verejná kanalizácia sa po skončení platnosti povolenia toto predlžovať nebude. Ten, kto akumuluje odpadové vody v žumpe, je povinný zabezpečovať ich zneškodňovanie odvozom do ČOV a na výzvu obce alebo orgánu štátnej vodnej správy predložiť doklady o odvoze odpadových vôd najviac za posledné dva roky. Odvoz odpadových vôd môže vykonávať len prevádzkovateľ verejnej kanalizácie, obec alebo osoba oprávnená podľa osobitného predpisu. Ten, kto vykonáva odvoz odpadových vôd, je povinný vydať doklad o odvoze tomu, kto o odvoz požiadal; doklad o odvoze odpadových vôd obsahuje meno, priezvisko a adresu toho, komu bol odvoz odpadových vôd vykonaný, dátum odvozu, miesto umiestnenia žumpy, množstvo vyvezených odpadových vôd, názov osoby, ktorá odvoz odpadových vôd vykonala a adresu ČOV

ČL. II novely zákona – Zákon č. 442/2002 Z. z.

§ 23 ods. 2 - povinnosť napojenia sa na verejnú kanalizáciu

... Vlastník stavby alebo vlastník pozemku na ktorom bola povolená žumpa, je povinný pripojiť stavbu alebo pozemok na verejnú kanalizáciu, ak je to technicky možné a nevyžaduje si to neprimerane vysoké náklady

Termín: do 31.12.2021

Vodný zákon

- osobitné užívanie vôd

§ 21 ods.4

- Povolenie na odber povr. vôd (**31.12.2018**) alebo podzemných vôd (**Zmena!!! 31.12.2020**) možno vydať **najviac na 10 rokov**
- Povolenie na vypúšťanie OV, osobitných vôd alebo geotermálnych vôd do povrchových vôd sa vydáva **najviac na 10 rokov**
- Ak odpadové vody obsahujú prioritné nebezpečné látky, **najviac na 6 rokov**
- Povolenie na vypúšťanie OV, osobitných vôd a geotermálnych vôd do podzemných vôd sa vydáva **najviac na 6 rokov**

Novela

§ 21 ods. 4

- **vzdúvanie a iný spôsob akumulácie povrchových vôd najviac na 10 rokov**
- **vypúšťanie vôd z povrchového odtoku do povrchových vôd alebo do podzemných vôd s obsahom znečisťujúcich látok najviac na 10 rokov**
- **akumuláciu podzemných vôd najviac na 10 rokov,**
- **využívanie hydroenergetického potenciálu povrchových vôd najviac na 10 rokov (prehodnotiť do 31.12.2020)**

Vodný zákon

osobitné užívanie vôd

21 ods. 7 písm. b)

OŠVS je viazaný pri povoľovaní odberu podzemných vôd

- **minimálnou hladinou podzemných vôd**
- **ministerstvom schválenou záverečnou správou s výpočtom množstiev podzemnej vody**
- **stanoviskom správcu vodného toku a stanoviskom správcu vodohospodársky významného vodného toku**

Čo nás ešte čaká??? – vízia EK

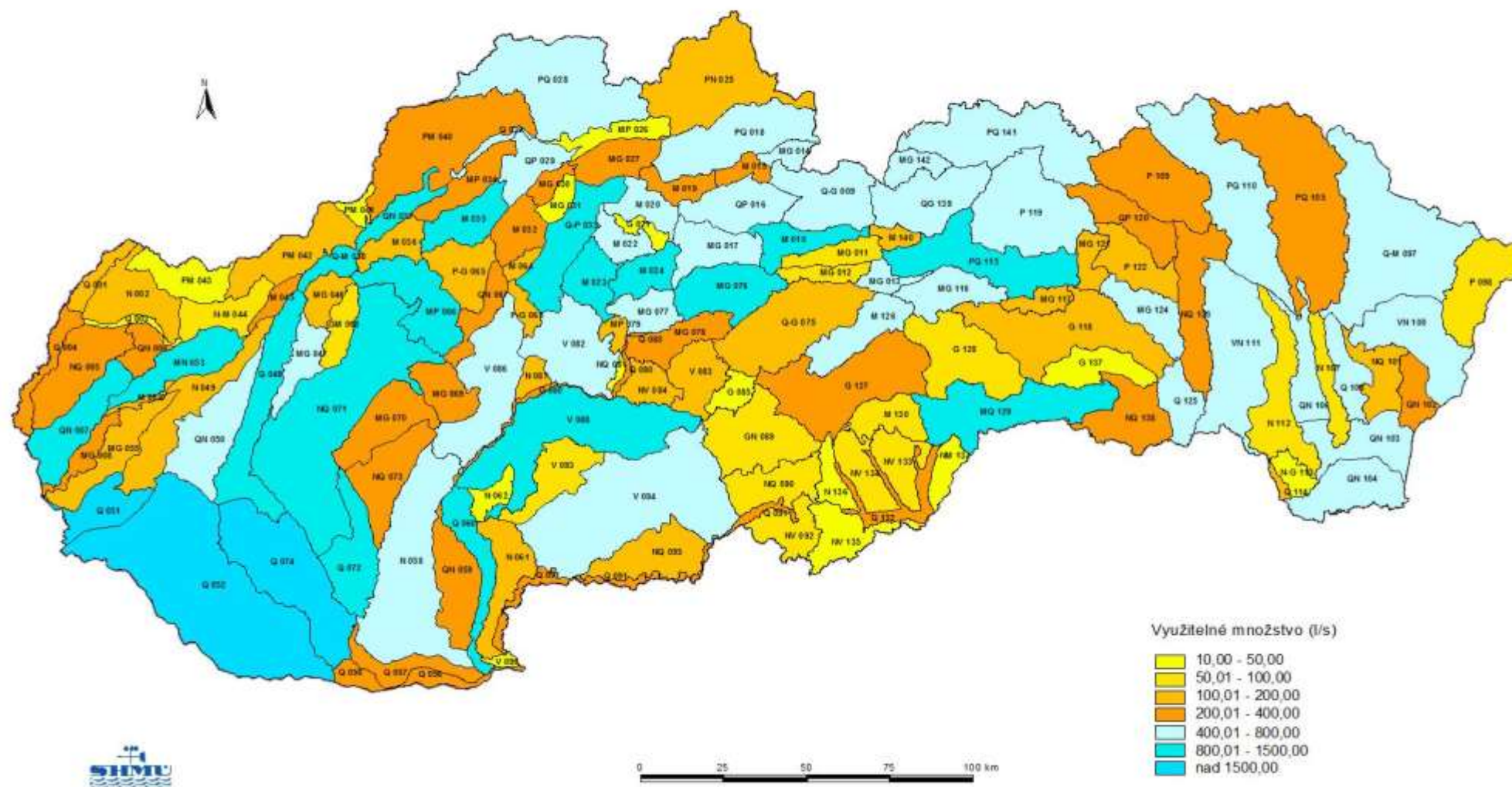
EK predstavila 28. mája 2018 dve legislatívne iniciatívy a jednou z nich je „nariadenie o minimálnych požiadavkách na opätovne využívanú vodu.

Prostredníctvom neho by sa malo zabezpečiť, aby čistená odpadová voda určená na zavlažovanie pôdy bola zabezpečená a chránila občanov a životné prostredie.

/minimálne požiadavky na využívanie odpadovej vody čistenej v ČOV, riadenie rizík ktorými sa zistia všetky dodatočné hrozby pre bezpečné opätovné využívanie vody, zvýšená transparentnosť – informovanosť verejnosti/

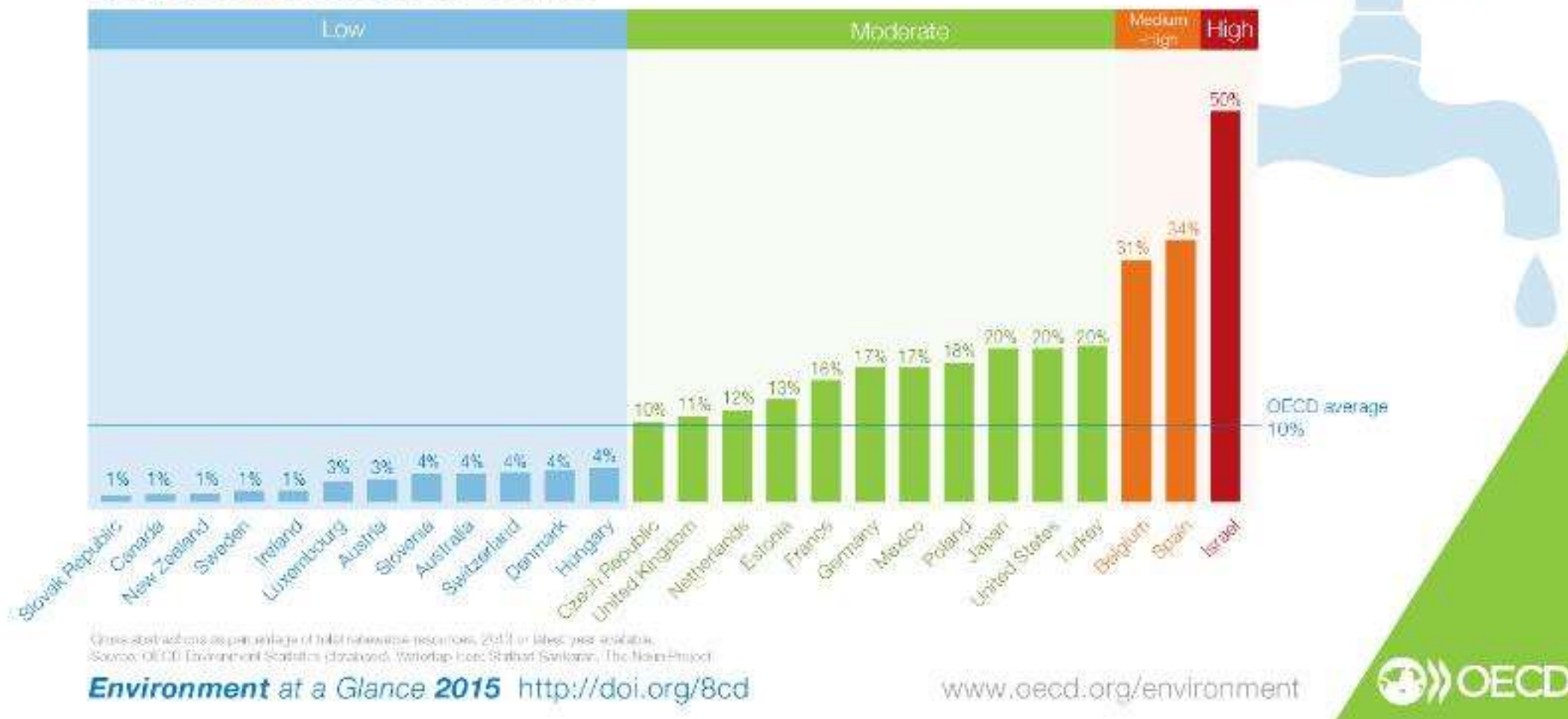

VYUŽITELNÉ MNOŽSTVÁ PODZEMNÝCH VÔD V HYDROGEOLOGICKÝCH RAJÓNOCH SR V ROKU 2016

Water stress in selected OECD countries

Ďakujem pekne za pozornosť

Ing. Anna Gaálová, riaditeľka odboru štátnej vodnej správy a rybárstva, sekcia vôd